

1989.03.15.

- 17 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Budapesti események

SZER
München, 1989. március 15.
A mai nap

A budapesti felvonulásról és eseményekről hallgassák meg Kasza László helyszíni tudósítását.

- Most, amikor ezt a rövid tudósítást mikrofonba mondom, még tart a független csoportok ünnepi március 15-ike megemlékezése az első állomáshelyen a Március 15-ike téren, a Petőfi szobor előtt. A tér már korábban, 11 óra után megtelt. Most, hogy a hivatalos ünnepség a Múzeum-kertben véget ért, a környező utcák is tömve vannak kokárdás, magyar nemzetiszínű szalagokat viselő emberekkel.

A hangulat? Igazi ünnepi hangulat. Érdekes megfigyelni az embereket, hogy ismeretlenek ölelkeznek, kívánnak egymásnak szép március 15-ikét.

Az Erzsébet-hídon, a Petőfi szoborral szemben egy nagy transzparenst függesztettek ki "Független Magyarország" jelszóval, rajta koronás címer. A híd alatt egy másik transzparens: "Vissza a lenini úton!"

A gyülekezés alatt, amíg a tömeg összejött, a hangosbemondó szolidaritás-nyilatkozatokat tett közzé. Nagy taps fogadta azt a szolidaritási megnyilvánulást, hogy az ünneplők együtt éreznek ezekben a pillanatokban a csehszlovák bebörtönzöttekkel, Václav Havellal és társaival.

Óriás taps köszöntötte a lengyel Szolidaritás szakszervezet üzenetét, gratulációját március 15-ikén. És aztán ha fokozni lehet ezt a tapsvihart, akkor azt a romániai magyarok melletti szolidaritás-nyilatkozat váltotta ki.

Érdemes talán idézni azokat a jelszavakat, amelyeket a transzparensek hirdetnek, és amelyeket a hangosbemondó bemondott. "Igazságot 56-nak!" Egy kérdés: "Iván? - nincs honvágyad?" Megint másik: "Rátok már nem szavazunk, csillaghullást akarunk!"

1989.03.15.

- 18 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

"Az MSZMP nem alternatíva!" És végül egy nagyon elgondolkoztató jelszó: "48 plusz 18 plusz 56 - egyenlő 301?!"

Az ünnepségen, itt a Petőfi szobornál Mécs Imre beszél az SZDSZ nevében, továbbá Mécs Károly a Bajcsy-Zsilinszky Társaság nevében és Filó Sarolta a Magyar Demokrata Fórum nevében.

Végh Károly a következő gondolat köré csoportosította beszédét:

- Azért nem vagyunk hajlandók együtt ünnepelni a hivatalos rendszerrel, mert nem tudjuk elfelejteni a lánchídi csatát, tehát 1986. március 15-ikét, amikor a rendőrök bekerítették a Lánchídon az ünneplő fiatalokat és meggumibotozták őket.

Mécs Imre beszédéből a következő gondolatot emelném ki:

- A csendes többség nem hisz, nem bízik ebben a rendszerben. Fél a visszarendeződéstől. Túl sok fegyver van kint Magyarországon a sztalinisták kezében. Követeljük a fegyverek összeszedését, a Munkásőrség megszüntetését, és azok egy részének a rendőrséghez csatolását.

Filó Sarolta az MDF részéről egy Petőfi idézet köré csoportosította a beszédét. Az idézet: "Csupán meg van tágítva rajtad, de nincs megtörve a lánc."

A tömeg innen a Petőfi szobortól a Szabadság-térre megy, ahol a tévé előtt Cserhalmi György fölolvassa a 12 pontot és Csengey Dénes a Magyar Demokrata Fórum részéről beszédet mond.

Ezután tovább vonulnak a Kossuth térre. Ott a szónokok: Orbán Viktor a Fidesz részéről, és Kis János a Szabad Demokraták Szövetségétől. Végül a Bem szobornál - ahol véget ér az ünnepség - Bába Iván beszél.

Délelőtt 11 órakor kezdődött a Múzeum kertben a hivatalos ünnepség. Azok számára, akik ezt még nem látták, talán egy kissé giccsesnek tűnt a huszárcsákós katonák felvonulása, patetikus díszlépésekkel. Ismerőseim, akik évenként megnézték már ezt az ünnepséget, azt mondták, hogy ennél sokkal rosszabb is volt.

1989.03.15.

- 19 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Pontosan 11 órakor kezdődött az ünnepség, amikor felvonult a Hazafias Népfront vezetőjével, Huszár Istvánnal az úgynevezett díszelnökség. A következő szónoklatok nem fukarkodtak a közhelyekben. Hadd említsek egyet: Huszár István megnyitójában elhangzott ez a mondat: "A világszellem emeli a lábát, mert lépni akar."

Fütkoncert köszöntötte Ruttkai Györgyöt (sic!) a szociáldemokraták részéről, sokan a közbekiáltók közül úgy gondolták, hogy elárulta a független szervezeteket. Ő hangsúlyozta kétszer is - a zavargások miatt kétszer is elkezdett beszédében - hogy pártja együtt kíván ünnepelni a hatalommal, de nem menetel együtt vele.

A Független Kisgazdapárt részéről Vörös Vince beszélt.

Nyers Rezső volt az ünnepi szónok, és a legnagyobb tapsot az a bejelentése, vagy az a mondata kapta, amikor kijelentette, hogy: "Megelégtük azt az időt, amikor Moszkvából diktálták nekünk a politikát". Nos, ebben a kérdésben minden bizonnyal kétség volt a Múzeum kertben.

Ezután következett a koszorúzás, amelyet a különféle hivatalos szervezetek hajtottak végre, és olyan független szervezetek is, amelyek magukat így nevezik, mint például a Münnich Ferenc Társaság.

Ennyit első benyomásként a budapesti március 15-ikéről. +++
zsó/ás ba

1989.03.15.

- 20 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

A magyar nemzeti ünnepről

SZER

München, 1989. március 15.

A mai nap

(Pécsi Vilmos)

Más nemzetek emelt fővel, egységesen és egyértelműen emlékezhetnek meg nagy nemzeti ünnepeikről. Nálunk magyaroknál ez is másként van.

Március 15-ikét, legtisztább, legjelentősebb nemzeti ünnepünket a különféle rendszerek eltorzították, tartalmából kiforgatták, kisajátították, 1948 óta pedig elhallgatták, megtagadták, megszünt ünnep lenni. Az anyák ezen a napon eltanácsolták a gyerekeiket az utcákról.

Az elmúlt 10-15 évben a Forradalmi Rendőrezred gumibotos karhatalmistái emlékeztették a magukról megfélemezőket, hogy a nemzeti színeknél lényegesen fontosabb szín is van, Kossuth és a szabadság éltetése politikai bűncselekményszámba ment. De hozhattak nekünk idegen szuronyok hegyén új nemzeti és nemzetközi ünnepeket, kreálhattak új címereket, hamisíthatták a történelmet, a nemzeti tudat mély rétegeiből nem sikerült kitörölni a szabadság, függetlenség, magyarság, demokrácia - az 1848-as forradalom eszményeit.

A diktatúra mindig idegen maradt a magyar nép szellemiségétől, hagyományaitól, szabadságszeretetétől, jelentkezhettek barna, zöld, vagy vörös színben. 1848 eszményei ma éppen olyan időszerűek, mint akkor és azóta mindig voltak, hiszen még mindig megvalósulásra várnak.

Az idők azonban változnak, az események - különösen az elmúlt pár hónapban - felgyorsultak. A hazai kommunista rendszer olyan mélységes csődbe vitte az országot, hogy abból szinte nem is látszik kiút. Ez a kommunisták mostani egyezkedési hajlandóságának az oka. Összefogásra szólítanak fel, új nemzeti konszenzust emlegetnek és programot ajánlanak, de hány kommunista programot, hány tervet látott már a nép 40 év alatt? Mindegyiket megvalósították, túlteljesítették, és lám, hova jutottunk?

1989.03.15.

- 21 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

A marxista-leninista társadalomtudomány iránytűjével tájékozódó párt kátyúba vitte az országot, maga is ideológiai válságban van, a nép előtt hitele nincsen. Nem arról van szó, hogy egy jó elméletet rosszul valósítottak meg, hogy valódi szocializmus helyett lombik szocializmust hoztak létre. Az elméletet igenis megvalósították és ilyen a gyakorlatban. Ez a létező szocializmus, Havannától Hanoig, vagy még rosszabb. Bár csak elmélet maradt volna!

Az elmúlt fél évben kétségtelenül történtek változások. De a pártállam centralizált intézményrendszere még a helyén van és néha úgy tűnik, hogy a párt reformszándékainak az őszintesége vitatható. Mintha a párt időnyerést célzó hatalmi utóvédharcokat folytatna, és a népakarat érvényesítése helyett igyekezne minél több pozíciót megtartani, átvészelve a mai időket.

Messze vagyunk a valódi parlamentarizmustól, jogállamiságtól, demokráciától. Mintha még sokan nem értenék, hogy elmúlt a politikai lavírozások ideje, hogy az egyre türelmetlenebb nép a szavak súlyát már a tettek mérlegén hajlandó csak lemérni.

Tudjuk, a mai válságot nem a mai kormány és nem teljében a mai pártvezetés idézte elő, de a felelősséget mégiscsak nekik kell vállalniuk a következményekkel együtt. A nép, a haza sorsáért aggódó ellenzéki erők feladata az, hogy az alapkérdésekben őrizzék meg egységüket, és szorítsák rá a kormányzó pártot arra, hogy ígéreteit váltsa be, hozza létre a parlamentáris demokráciát, jogokat és nem ideológiákat rögzítő alkotmányt, a jogállamiságot.

A tisztességes kommunistákkal meg kell találni a közös hangot, ahogyan megtaláltuk 1956-ban is. Ma is sokan vannak köztük, akik őszintén akarják a nemzeti megbékélést, megújulást. A reformokhoz idő és társadalmi nyugalom kell. Az indulatokat visszafogva, a sérelmeket félretéve kell szemügyre venni ezekben a napokban a helyzet külső és belső veszélyeit, kockázatait.

Igen nehéz helyzet a valódi reformtársadalomra való átmenet, a fokozatosság. Történelmünk úgy hozta, hogy nincsen elég demokratikus hagyományunk, tapasztalatunk. Igényünk megvan a demokráciára: újra Európához akarunk tartozni. Hibás lépésekkel nem szalaszthatjuk el az alkalmat.

1989.03.15.

- 22 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

És végül még valami: a sarokba szorult párt milliméterekkel méricskéli 1956-ot, mert nem lehet kitérni többé előle. Hadd szögezzük le; 1848 és 1956 - ez a két forradalom és szabadságharc közös tőből fakadt. Amikor az 1848-as fiatalokat említjük, akkor mindig hozzájuk gondoljuk az 1956-osokat is. A bebörtönzötteket, az elesetteket, a kivégzetteket, az ismeretlen sírokban porladókat, és azokat is, akik itt járnak köztünk, Őszen, megfáradtan, de szívükben életük végéig melengetve 1956 tiszta lángját.

És nem felejtjük el azt sem, hogy március 15-ike után jöhetett Világos, Arad, október 6-ika, amint jött november 4-ike, jöttek az új muszka vezetők, az új haynauk és az új pufajkás és Bach-huszárok, a 301-es parcella.

Csaknem másfélszáz év eltelt már 1848 óta. De Kossuth Lajosnak sosem fogy el a regimentje. +++
hg ba

-.-

1989.03.15.

- 23 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

A nap eseményei

SZER
München, 1989. március 15.
A mai nap

Pécsett az alternatív szervezetek tegnap este tartották március 15-iki megemlékezésüket. A Kossuth szobornál az alternatív mozgalmak és az újonnan alakult pártok nevében mintegy 2 ezren gyűltek össze. Ezt követően fáklyás menet vonult a 48-as tér felé. A felvonulók száma jelentések szerint 10 ezerre nőtt.

X X X

A Magyar Demokrata Fórum tegnap a budapesti Sportcsarnokban ünnépi nagygyűlést tartott. Für Lajos a Fórum nevében azt követelte, hogy Magyarország szerezze vissza függetlenségét, bontsa le az életképtelen és megcsonkított gazdasági, társadalmi valamint politikai struktúrát, teremtsen meg az Európához való felzárkózás jogi feltételeit és garanciáit. Csúrka István hangsúlyozta, hogy olyan békére van szükség, amiben nem fenyegeti a többséget az, hogy a kisebbség kezében fegyver van.

X X X

Ma reggel 8-tól este 9-ig hírszolgálati irodát üzemeltetnek a független demokratikus szervezetek Budapesten. Céljuk a hazai és a külföldi sajtó tájékoztatása és az információk begyűjtése.

X X X

Ma Magyarországra látogat az ENSZ menekültügyi főbiztosának egy megbízott csoportja. +++
zsó/mr

-. -

1989.03.15.

- 24 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

A március 15-iki
ünnepségről

SZER
München, 1989. március 15.
Hírek (15:00)

Budapesten a 31 alternatív szervezet által rendezett március 15-iki ünnepség keretében jelképesen lefoglalták a Magyar Televíziót. Ezután Cserhalmi György színművész felolvasta az alternatív szervezetek által aláírt 12 pontot. A Magyar Demokrata Fórum elnökségi tagja, Csengey Dénes pedig beszédet mondott.

Délelőtt a Múzeum kertben hivatalos ünnepséget tartottak, amelyen a szociáldemokraták és a Független Kisgazdapárt képviselője is felszólalt, Nyers Rezső politikai bizottsági tag és államminiszter pedig ünnepi szónoklatot tartott. +++
hg/mr

-.-

1989.03.15.

- 25 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Magyar-Lengyel Szolidaritás
üdvözlete

SZER
München, 1989. március 15.
A mai nap

A Magyar-Lengyel Szolidaritás szóvivői üdvözletet küldtek a március 15-ikén felvonuló ellenzéki csoportoknak. - Felolvassuk az üdvözletet:

"Drága Barátaink!

Szívélyes üdvözlötünket küldjük ünnepek napján. 1848 évfordulója nemcsak nektek drága. Azt is jelképezi, hogy törekvéseink - a szabadság, a demokrácia, a függetlenség - közösek. Ma a mindkét ország társadalmában érezhető állampolgári és nemzeti megélénkülés korában különös jelentőséget nyer ez a jelkép. A magyar forradalom tapasztalata azt mutatja, hogy az az út, amely elvezet a célhoz, a nemzetek szolidaritásának az útja, különösen Kelet-Közép-Európában. Éppen ezért alapítottuk meg ez év február 18-ikán a Magyar-Lengyel Szolidaritás nevű szervezetet, és ezért is követeljük együtt, veletek a demokráciát, a szabadságot, az emberi jogok tiszteletben tartását.

Az kívánjuk, hogy Kelet-Közép-Európa váljék a civilizált világ részévé, ahol a társadalom akarata szerint kormányoznak, és ahol egymás iránt jóakarató népek élnek barátságban. Mélyen hisszük, hogy közös történelmi törekvéseinkkel eljutunk célunkhoz.

Varsó, 1989. március 14.

A Magyar-Lengyel Szolidaritás lengyel szóvivői: Wojciech Madzsarski(?), Andrzej Szczeusznak(?)" +++
hg/mr

1989.03.15.

- 26 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Szegedi tudósítás

(Molnár Máté)

SZER
München, 1989. március 15.
Magyar híradó

Sok vita és riogatás után békésen lezajlott Szegeden is a független szervezetek március 15-iki ünnepe. A híreket máskor gondosan szelektáló Kossuth rádió által is terjesztett fenyegetés szerint Szegeden fegyveres provokáció várható. A városban az terjedt el, hogy a Münnich Ferenc Társaság tagjai lőnek majd a tömegre. Ez feszültté tette a hangulatot, de csak 14-ikén. Ma az ünnepség minden helyszíne megtelt ünneplő és bizakodó emberekkel.

A független ünnepségre legalább háromszor-négyszer annyian voltak kíváncsiak, mint a hivatalosra. A függetlenek felvonulásának gyülekező helye a Múzeum előtt volt. Itt mondta el a Himnusz eléneklése után 11 órakor Király Zoltán szegedi képviselő emelkedett hangú beszédét.

Egyik jellegzetes mondta: "Az elmúlt évtizedekben Magyarországot a Balkán felé szorították. A demokráciát jelzős szervezetekbe zárták,, és a parlament csak bokréta volt az abszolút hatalmú állam alapján." A szegedi képviselő örömmel üdvözölte a napot, amikor a nemzet visszavette ünnepét a hatalomtól, és arra az eljövendő napra gondolt, amikor végre ismét valódi országgyűlés lesz.

Ezt követően elhangzott az 1848-as 12 pont, majd az ünneplők a Dóm térre vonultak, megkoszorúzták Petőfi Sándor szobrát, majd az Aradi vértanúk terén a szőregi csata emlékoszlopát.

A második rövid, higgadt és bölcs beszédet Tamás Gáspár Miklós, a Szabad Demokraták Szövetségének tanácstagja mondta az egyetem főépületének lépcsőjén. Emlékeztetett az 1848-as csatára, amikor Petőfi egy mozdulattal sajtószabadságot teremtett.

"Ma nincs cenzúra, de a sajtó még nem szabad. Nincs már erős diktatúra fölöttünk, de mi még nem vagyunk szabadok. Erdély ügye későn ugyan, de érdeklődést keltett. Ugyanakkor Grósz Károly köszönetet mondott a felvidéki magyarok jó sorsáért a csehszlovák vezetőknek. A politikában légüres tér, vákuum van. Ebben az átmeneti időszakban a társadalom legyen türelmes, a kommunista párt pedig ne éljen vissza még mindig meglévő kiváltságaival."

1989.03.15.

- 27 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Tamás Gáspár Miklós beszéde után a Fidesz szegedi szervezetének egyik tagja felolvasta a mai 12 pontot. Ezek mindegyikét hatalmas taps fogadta.

A harmadik hazafias beszédet a Kossuth-szobornál Raffai Ernő, a Magyar Demokrata Fórum választmányának tagja tartotta. Emlékeztetett a magyarság XX. században elszenvedett vereségeire. Trianontól az 1956. november 4-ikét követő nyílt terrorig, az 1960-70-es évek társadalmat széttzillesztő válságos, burkoltabb elnyomásáig. De mégis él a magyarság - mondta. Szilárdságot, radikalizmust ajánlott a hosszú távú célok kitűzésekor, megfontoltságot, jó taktikai érzéket, toleranciát kívánt az aktuális követelések megfogalmazásakor.

A Kossuth-szobor megkoszorúzása után az ünnepség a Szózat eléneklésével fejeződött be, a teret megtöltő 65 ezer szegedi polgár délután egy órakor békésen indulhatott haza. +++

hg gl

..

1989.03.15.

- 28 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Fővárosi ünnepség

(Kasza László)

SZER

München, 1989. március 15.
Magyar híradó

Micsoda nap, mondta mellettem egy idős bácsi és sírt. 40 évet vártam rá, fiam, hogy igazi ünnep legyen március 15-ike. És még ez sem az igazi, mondhatná valaki, hiszen 1848 egyetlen követelése sem valósult meg. Igaz az egyik, igaz a másik mondás is. Ez a március 15-ike 40 éve a legszebb, legszabadabb volt Budapesten, de szabad - mindenki tudja - mégsem volt. Viszont vidám volt, emelkedett volt, és egy magabiztos tömeg jelentette be igényét: itt mi vagyunk az urak. De menjünk sorjában.

Délelőtt 11 órakor, amikor a Múzeum kertben elkezdődött a hivatalos ünnepség, amelyen a rendőrök becslése szerint 30 ezren vehettek részt, már megtelt a Március 15-ike tere. Mert két ünnep volt ma Budapesten: a hivatalos az MSZMP-vel, a KISZ-szel, a Kisgazda- és a Szociáldemokrata Párt egyik csoportjával, a Hazafias Népfronttal, a Münnich Ferenc társasággal - hogy csak néhányat említsek -, és volt a független mozgalmaké, szám szerint 22.

Végh Károly, a Bajcsy-Zsilinszky Társaság vezetője megokolta, hogy miért nem fogadták el a közös ünneplés javaslatát. - Nem feledjük - mondta -, hogy az elmúlt években a rendőrség őrizetbe vételekkel, gumibotokkal akadályozta meg a tüntetést. Majd, ha a jognak asztalánál mindenki egyformán foglal helyet - akkor együtt ünnepelünk - tette hozzá.

Mécs Imre, a Szabad Demokraták Szövetsége ügyvivőinek egyike kiegészítette a gondolatot nagy sikert aratott beszédével. - Végre önmagunk akarunk lenni, a magunk útját akarjuk járni - hangsúlyozta. - Tavaly ilyenkor még a kádárista hatalom utolsó rugdalódzásaként letartóztatott ellenzékieket és 56-osokat. Erre még többen vonultak fel, mint addig. A hatalom engedett, ma már március 15-ike nemzeti ünnep. Követeljük, hogy október 23-ika, népünk dicsőséges forradalmának emléknapja is nemzeti ünnep legyen.

1989.03.15.

- 29 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Filó Sarolta a Magyar Demokrata Fórum részéről Petőfivel figyelmeztetett: csupán meg vannak tágítva rajta a láncok, de nincsenek eltörve.

Ezek a rövid, jól felépített beszédek igazi március 15-ikei hangulatot keltettek a Petőfi-szobornál. Tartalmuk és a transzparenszek pedig arra figyelmeztettek, hogy itt igazi, komoly politikai esemény zajlik.

Az Erzsébet-hídon fehér alapon óriási fekete betűkkel a következőt olvashattuk: Független Magyarországot! További transzparenszek: Lengyel-magyar barátság! Szabadságot Václav Havelnak! Igazságot 56-nak! Aztán tovább: Iván, nincs honvágyad? Hátra a lenini úton! Egy másik jelszó: Rátok már nem szavazunk, csillaghullást akarunk! Aztán ez: Még egyszer azt üzente - Petőfi után szabadon. Az MSZMP nem alternatíva. Petőfidesz - ez persze a Fideszek transzparensze volt. Más: Nem akarunk fehérterrort, de vöröset sem. A munkást nem kell őrizni. Pártatlan televíziót! Le a rendőrállammal! Végül csupa szám: 48 plusz 18 plusz 56 - egyenlő 301?!

Az imént említett beszédek elhangzása után lassan megindult a tömeg a TV épülete felé. Békésen, derűsen, énekelve. Rendőrök? - sehol, a mellékutcákban sem. Néhányan csak a közlekedést irányították, hajtókájukban nagy kokárdával és olyan udvariasan, hogy az ember szinte nem értette: hát ilyenek is tudnak lenni? Legkésőbb ma be kellett látnia mindenkinek, ha a rendőrök nem provokáltak volna tüntetések alatt az elmúlt észteendőben, mindegyik békés lett volna.

A tévé lépcsőjén folyt a találgatás: vajon hányan vagyunk?

Itt a tévé lépcsőjén, amikor várunk arra, hogy az egész tömeg megérkezzen, két évvel (...) főrendező dr. Dalos György volt, akkor hány résztvevő, (...) hányan lehettek itt körülbelül?

Ezen a szabálytalan téren, ami a Petőfi-szobrot körülveszi a környező országban mindegy, hogy(...)százezernél nagyobb tömeg volt, barátaink jelezték, hogy például a Duna-korzón és a Fórum szállodáig (...), ezért tudtunk olyan lassan elindulni.

1989.03.15.

- 30 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Filó Katalin áll mögöttem. - Véleménye szerint hányan vannak itt?

- 120 ezren szerintem. Abból gondolom, hogy az erdélyi tünetésnél sokkal-sokkal többen lehetnek. Nézz körül! Minden utcában tolonganak. Szomorú vagyok, mert a Magyar Demokrata Fórum transzparensze még ide se ért.

- Én nem tudnám megmondani, hogy hányan voltunk. A rendőrök százezer embert saccoltak. Lehet, hogy pár ezerrel több, lehet, hogy pár ezerrel kevesebb volt.

Szilágyi Sándor, az egyik rendező így jelentette be a következő aktust: és most nézzék meg, mi az, amitől ezek ennyire féltek.

Tartsd magasra a televízió legfelső lépcsőjén fehér alapon zöld kiírás: Szabad Magyar Televíziót!

Óriási taps. Ki tudja, mi tetszett jobban: az, hogy kifejezte a nép az igényét a tévére, vagy az, hogy nevetségessé tették ezek a kisgyerekek a hatalmat?

Ezután Cserhalmi György, az ország egyik legnépszerűbb színésze olvasta fel a 12 pontot: Mit kíván a magyar nemzet? Mikor volt a legnagyobb taps, amikor a szovjet csapatok kivonulását követelte, vagy amikor azt, hogy adják meg a becsületet 1956-nak? Nem tudom, de a hangulat izzott szavai nyomán.

Csengey Dénes író következett a Magyar Demokrata Fórum részéről. Kitűnő beszéde a nap egyik csúcspontja volt.

A TV épülete elől a Kossuth térre, a Parlament elé vonult a tömeg. Itt Filó Katalin köszöntötte a transzparenszek alatt érkező csoportokat. Először egyperces néma csendet kért azok emlékére, akiket az ÁVO-sok agyonlőttek itt a téren 1956 október 25-ikén.

Soha nem tudtam, hogy a csend ilyen megrázó tud lenni. Orbán Viktor a Fidesz részéről beszélt elsőnek. Kérdezte: szabadok vagyunk-e, ha itt vannak a szovjet csapatok? Kérdezte: demokrácia van-e, ha 40 éve nem volt demokratikus választás?

1989.03.15.

- 31 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Az ő generációja - mondta -, amely 1956 után született, nem hisz azoknak, akik eddig mindig csak becsapták.

Kis János, a Szabad Demokraták Szövetsége részéről kijelentette: a szocializmusnak nevezett rendszer fölött a történelem kimondta az ítéletet. A nemzet békés átmenetet követel a demokráciába.

Hosszú menetelés következett ezután a Kossuth-szobortól a Bem szoborhoz. Fantasztikus látvány volt, ahogy szinte egy órán át vonult a tömeg át a Margit hídon. Itt Fónay Jenő a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége nevében mondott megható beszédet, majd Bába Iván ecsetelte Közép-Kelet-Európa szomorú helyzetét és helyezte el ebben a magyart.

Az ünnep, a független ünnep a Himnusz és a Szózat eléneklésével ért véget délután.

Végül kétszavas mérleg: csodálatos volt. +++
zsó gl

-.-

1989.03.15.

- 34 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Százezer ember a fővárosban

(Kasza László)

SZER
München, 1989. március 15.
Késő esti mai nap

Két március 15-ike volt ma Budapesten, a hivatalos és a független szervezeteké. A propaganda igyekezett azt éreztetni, hogy az MSZMP és a többi hivatalos szerv együtt ünnepelt a független csoportokkal. Ez nem igaz! Nem volt igaz Budapesten és nem vidéken.

A hivatalos ünnepség kissé giccses jelenetei - amelyekről délben beszámoltam - nem hasonlíthatók ahhoz az egyszerre bensőséges, vidám, emelkedett hangulathoz, amely a független csoportok ünneplését jellemezte, pontosabban jellemzi még mindig, hiszen röviddel ezelőtt érkezett fel a Várba mintegy 25-30 ezer fáklyás ünneplő, akik a Lánchídon át a Roosevelttől indult, ahol Tamás Gáspár Miklós mondott rövid beszédet. A Várban a Magyar Demokrata Fórum rendez március 15-ikei ünnepséget.

A független csoportok a Petőfi-szobornál gyűltek össze ma délben. Hányan voltak? A rendőrség becslése szerint körülbelül 100 ezren. A hivatalos ünnepségen 30 ezerről beszéltek.

Mécs Imre a Szabad Demokraták Szövetsége, Vigh Károly a Bajcsy-Zsilinszky Társaság, Filó Sarolta a Magyar Demokrata Fórum nevében beszélt itt a Petőfi téren. Vitay pedig, a népszerű színész elszavalta a Talpra magyart.

A TV volt a következő állomás. Cserhalmi György tolmácsolta a tizenkét pontot: Mit kíván a magyar nemzet.

Az MDF-es Csengey Dénes beszéde előtt iskolásgyererek foglalták le jelképesen a Tévét a felirattal: Szabad Magyar Televíziót! -

A Kossúth téren aztán Orbán Viktor a Fidesz, Kis János az MDF nevében szólt a tömeghez, amely előtte egyperces csennel emlékezett azokra, akiket 1956. október 25-ikén itt gyilkoltak meg az AVH-sok sortűzei.

A délutáni ünnepség a Bem-szobornál ért véget, ahol Bába Iván és Fónay Jenő beszélt. Felolvasták a külföldön tartózkodó Rácz Sándornak, az 1956-os Munkástanácsok vezetőjének üzenetét. Megható volt a lengyel, csehszlovák és keletnémet független szervezetek üdvözlése.

A 100 ezer ember között sok külföldi diplomata, például az amerikai nagykövet, Mark Palmer győződhetett meg arról, hogy milyen szépen, méltóságteljesen tud ünnepelni ez a nép, ha hagyják. +++
mf gl

1989.03.15.

- 35 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Vélemények a mai napról

SZER
München, 1989. március 15.
Különműsor

Mécs Imre egyike azoknak, akik bár beszédet tartottak a Petőfi-szobornál. A TV-Híradó ellen egy szót nem mondott.

- Először azt mondanám el, hogy hatalmas élmény volt ennek az öntudatos, fegyelmezett tömegnek nem is a tüntetése, hanem részvétele. Forró volt a levegő, és a tömeg mégsem tömeg volt, hanem öntudatos emberek sokasága. És ebből a csodálatos légkörből a Magyar Televízió nemhogy semmit nem adott vissza, hanem teljes mértékben elferdítette a tényeket azután, hogy egy ilyen óriási, százezernél több emberből álló sokaság követelte: szabad legyen a Televízió és lefoglalta azt.

Hát mi kell ahhoz, hogy a televízió valóban hitelesen közvetítsen? Teljesen kiherélték a műsorokat. Nem közölték személyek nevét, a 12 pontból csak azokat a hangokat közölték, amelyek egybeesett a pártnak a politikájával, de egyszerűen meg sem említették, hogy a Petőfi téren beszédet tartottak. Nem beszéltek arról, hogy a tömeg követelte velünk együtt a sztálinizmus felszámolását, az orosz csapatok eltávolítását, a Munkásőrség felszámolását, de leginkább azt, hogy igazságot 56-nak. Erről egy szó sem volt, és ez nagyon nagy tanulság.

- Dallos György, neked, mint a tüntetés egyik szervezőjének mi tűnt fel a TV-Híradóban? Mit hiányoltál?

- Azzal szeretném kezdeni - és azt hiszem, hogy ez a legfontosabb -, hogy a Tévének a jelképes lefoglalását megdöcsöljük, a TV-Híradónak ez a szerkesztése egyértelműen magyarázatot adott. Az első és legnagyobb diszkrimináció az, hogy természetesen most is közvetítették az állami ünnepet egyenesben, és a Televízió előtt nem volt lehetőség arra, hogy az ott elhangzott 5 perces Csengey-beszédet és az 5 perces 12 pont felolvasását így egyenesben közvetítsék.

Igaz, ezt nem is kértük, nem is követeltük, de ezt megtehették volna, prezentálva azt, hogy ők nyitottak. Azt hiszem, mindenki előtt világos a szándékunk helyessége. Ez volna az első gondolatom. A második pedig: a számokkal való manipulálás. A Múzeum előtt többek egybehangzó véleménye szerint tízezer körüli volt a tömeg, húszezret semmiképp nem érte el. Na most az a tömeg, ami megtölti a Parlament előtti teret, az százezernél lényegesen több volt. Ezért ugyanazt a szót használni egy tízszeres nagyságrendűnél nagyobb számra, hát ez kérem szépen, hazugság.

- Ha megengeded én a rendőrség két adatát tenném itt hozzá. Megkérdeztem rendőröket, hogy hányan voltak becslésük szerint a hivatalos ünnepségen, ők 30 ezerről beszéltek, és megkérdeztem, hogy hányan lehettek a Televízió előtt, azt mondták, hogy körülbelül százezren. Ezek hivatalos adatok.

- Ez a televízió közvetítéséből nem derült ki.

- Haraszi Miklós? - Dallos Györgyhöz csatlakozva azt mondanám, hogy egy meccs zajlott a városban és ez a meccs eldőlt a főváros útjain. Egyértelműen a függetlenek ünnepségére szavazunk és ez az, amit nem vennék ki a tévéből. Az, hogy amit mondanék, csak annyi: elsorolnám, mik voltak a kedvenc kihagyásaik. Ezek a kihagyások beszédek voltak, amelyekben új gondolatokat lehetett hallani. Az MSZMP propagandája körülbelül egy hónapja arra irányul, hogy egyre mossa a saját jelszavait a demokratikus erők követeléseivel, sőt a Budapesti Pártbizottság tegnapelőtt úgy határozott, szemrehányást tesz a független erőknek, amiért azok nem ismerik be, hogy csupán a pártnak a jelszavait majmolják.

Na most a televíziónak a közvetítése ezt a propagandát igyekezett alátámasztani azzal, hogy következetesen kihagyott minden olyan beszédet, amelyben olyan gondolatokra ismerhettek volna a nézők, amelyek a párt szókincsét, gondolatait messze meghaladják.

Mondok néhányat. Orbán Viktor a részt vevő fiatalok százezreinek hangulatát tolmácsolta, amikor arról beszélt, hogy ők, a rendszer gyermekei teljes csődtömeget örökölnék, amelyet nagyapakorukban sem fognak helyrehozni még, és hogy ezért nincs együttthaladás azokkal, akik átmenteni akarják a csődtömeg létrehozóit.

Kis János pedig annak a szükségességéről beszélt, hogy a társadalom új erői, a demokratikus erők fogjanak össze és a tárgyalásokon, amelyeket a kommunista párttal folytatnak, annak a civilizált módjáról beszélnek, hogyan volna lehetséges, hogy a régi rendszer békésen, civilizáltan adja át a helyét az új magyar köztársaságoknak.

1989.03.15.

- 37 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Mindkét szónok, akit kihagytak, lényegében azt tárják fel, miért volt szükség és miért lesz szükség mindaddig független felvonulásra, amíg a képmutatás és a cenzúra erői nem tűnnek el a magyar közéletből. +++

zsó gl